

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ
«**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ**»

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΝΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapistoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com

τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΜΑΪΟΥ. ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΪΤΙΔΟΣ.

Έτος 8^ο Τεύχος 340

Κυριακή της Σαμαρείτιδος

Το Ευαγγέλιο της Σαμαρείτιδος, που ακούσαμε σήμερα κατά τη Θεία Λειτουργία, είναι μεστό νοημάτων τα οποία, πέρα από το καθαυτό γεγονός της συναντήσεως του Χριστού με αυτή τη γυναίκα, έχουν βαρύτητα και σημασία για τον καθένα μας. Κουρασμένος ο Χριστός από την οδοιπορία, στέκεται έξω από μια πόλη της Σαμάρειας, δίπλα στο πηγάδι του Ιακώβ, και στέλνει τους μαθητές Του να αγοράσουν τρόφιμα. Κάποια στιγμή έρχεται μία γυναίκα να πάρει νερό, και με αφορμή το αίτημα του Ιησού να Του προσφέρει να πει, ξεδιπλώνεται ένας καταπληκτικός διάλογος. Τρία δε σημεία είναι και τα κυριώτερα. Το πρώτο, είναι η αντιπαράβολή του νερού του πηγαδιού με το “ύδωρ τὸ ζῶν”. Ο Χριστός ζητάει από την Σαμαρείτιδα να του προσφέρει νερό για να ξεδιψάσει, και στην απορία της πώς ένας Ιουδαίος μιλά σε μια γυναίκα, και μάλιστα Σαμαρείτιδα, της αντιλέγει ότι εάν ήξερε με ποιόν μιλούσε, τότε η ίδια θα Του ζητούσε να της δώσει το ζωντανό ύδωρ, αυτό που όταν κανείς το γευτεί δεν πρόκειται να διψάσει ξανά, μιας που γίνεται μέσα του πηγή που αναβλύζει. Καί αυτή η πηγή δεν είναι άλλη από τον ίδιο το Χριστό, που φωτίζει και αγιάζει και αναζωογονεί κάθε άνθρωπο. Δεν είναι άλλη από τη χαρά της Αναστάσεως, που ανατρέπει το φθοροποιό έργο της αμαρτίας και αποκαθιστά τον κάθε άνθρωπο που δέχεται μέσα του τον Χριστό.

Το δεύτερο σημείο είναι ότι ο Θεός ζητάει από τον άνθρωπο την “έν πνεύματι καί ἀληθείᾳ” προσκύνηση. Στην ερώτηση της γυναίκας εάν πρέπει να προσκυνείται ο Θεός στο Ναό του Σολομώντα, κατά την ιουδαϊκή παράδοση, ή στο παρακείμενο βουνό, σύμφωνα με την παράδοση των Σαμαρειτών, ο Χριστός τονίζει τον τρόπο της προσκύνησης που αρμόζει στον Θεό: εφόσον ο Θεός είναι πνεύμα, η λατρεία προς Αυτόν οφείλει να είναι “έν πνεύματι καί ἀληθείᾳ”. Αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία δεν είναι επομένως ο τόπος, ούτε οι εξωτερικοί τύποι, αλλά ο τρόπος με τον οποίο προσεγγίζουμε τον Θεό. Η μία προϋπόθεση είναι “έν πνεύματι”, δηλαδή ότι στην προσευχή μας δεν αρκεί να συμμετέχει το σώμα, αλλά κυρίως το πνεύμα μας, η διάνοιά μας, όλος μας ο ψυχικός κόσμος. Και επιπλέον, η προσευχή μας να βρίσκεται εντός του πνεύματος του Θεού, δηλαδή να είμαστε καθαροί κατά το δυνατόν όταν προσευχόμαστε από κάθε πειρασμό και πονηρό λογισμό και να ζητάμε τα πνευματικά πράγματα, τις δωρεές του Αγίου Πνεύματος στη ζωή μας. Το “έν

ἀληθεία” πάλι, σημαίνει ότι για να λατρέψουμε σωστά τον Θεό οφείλουμε να γνωρίζουμε τις αλήθειες της πίστεώς μας και ότι η προσκύνησή μας δεν είναι ευπρόσδεκτη στον Θεό, όταν είναι προσχηματική, υποκριτική ή και επίπλαστη, όταν δηλαδή δεν συμβαδίζει με τη ζωή μας και με τις πράξεις μας. Για να μπορέσουμε επομένως να δεχτούμε τον Χριστό στη ζωή μας, ώστε να γίνει μέσα μας πηγή που θα αναβλύζει και θα ξεδιψά τη ζωή μας, οφείλουμε να αγωνιστούμε να καθαρίσουμε τους εαυτούς μας και να γίνουμε αληθινοί προσκυνητές Του, “ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ”.

Το τρίτο σημαντικό σημείο της σημερινής περικοπῆς είναι ότι για πρώτη φορά ο Χριστός αποκαλύπτει απερίφραστα την Θεότητά Του, και μάλιστα όχι σε κάποιον Ιουδαίο, αλλά στη Σαμαρείτιδα, σε μια αλλοεθνή. Και τούτο επειδή ο Θεός δεν είναι προσωπολήπτης, δεν εξετάζει δηλαδή την καταγωγή ή το φύλλο ή την κοινωνική κατάσταση του ανθρώπου, αλλά αποκαλύπτεται σε εκείνους που είναι έτοιμοι να Τον δεχτούν στη ζωή τους, σε όσους είναι δεκτικοί της Χάριτός του. Αποκαλύπτεται όχι απαραίτητα στους “καθαρούς”, αλλά σε όσους, παρά την ενδεχόμενη και αναπόφευκτη αμαρτωλότητά τους, Τον επιζητούν με ταπείνωση, με πνεύμα συντετριμμένο, με καρδιά άδολη που αναγνωρίζει την πνευματική της αδυναμία και για τον λόγο αυτό δεν στρέφεται κατά των συνανθρώπων. Γι αυτό και είπε ότι οι άσημοι και οι αμαρτωλοί άνθρωποι είναι εκείνοι που εξαιτίας της ταπείνωσής τους θα εισέλθουν πρώτοι στον Παράδεισο και θα κληθούν Μεγάλοι. Η εποχή μας, όπως κάθε εποχή, ζητά και θα ζητά πάντα να ξεδιψάσει και να ξεκουραστεί πνευματικά. Για την επιδίωξη του σκοπού αυτού επινοούνται και επιστρατεύονται κάθε είδους ευκαιρίες αναψυχής, οι οποίες όμως είτε εστιάζονται στο σωματικό και υλικό μέρος του ανθρώπου, είτε δεν προσφέρουν πνευματική αναψυχή αλλά μάλλον πνευματική αποδόμηση. Ευρισκόμενοι μέσα στη χαρμόσυνη περίοδο της Αναστάσεως, ας μη λησμονούμε ότι η αληθινή χαρά, η μόνη που μπορεί να ξεδιψάσει την ύπαρξή μας, είναι ο ίδιος ο Χριστός. Και ότι για να Τον ελκύσουμε κοντά μας, οφείλουμε να Τον προσεγγίσουμε εν πνεύματι, εν αληθεία και εν ταπεινώσει.

π. Χερουβείμ Βελέτζας

Ἵδωρ λαβεῖν ἔλθοῦσα τὸ φθαρτὸν γύναι,
Τὸ ζῶν ἀπαντλεῖς, ὃ ρύπους ψυχῆς πλύνεις.

Ἐρχεται ο Κύριος σε μια πόλη της Σαμάρειας που λέγεται Σιχάρ. (Σαμάρεια ονομάσθηκε η πόλη που ἔκτισε το 880 π.Χ. ο βασιλιάς του Ισραήλ, Αμβρί, ἔπειτα το ὄρος Σομόρ που ἦταν η ακρόπολή της και τέλος ὅλο το βόρειο βασίλειο του Ισραήλ, που καταλύθηκε ἀπὸ τους Ασσυρίους το 721 π.Χ. και ο ηγεμόνας τους εγκατέστησε ἐκεῖ ἐθνικούς ἀπὸ πολλά μέρη). Ἐκεῖ ἦταν η πηγή του Ιακώβ, το πηγάδι που ἐκεῖνος εἶχε ἀνοίξει. Κουρασμένος ο Κύριος ἀπὸ την οδοιπορία κάθισε μόνος του δίπλα ἀπὸ το πηγάδι και κάτω ἀφελῶς, γιατί οι μαθητές του πήγαν να αγοράσουν τροφές. Ἐρχεται ἐκεῖ μια γυναίκα ἀπὸ τη Σαμάρεια να πάρει νερό και ο Κύριος διψώντας ως ἄνθρωπος, της ζήτησε νερό.

Αυτή αντελήφθηκε από την εμφάνισή του ότι ήταν Ιουδαίος και θαύμασε πως ένας Ιουδαίος ζητά νερό από την εθνική Σαμαρείτιδα. Αν γνώριζες, της είπε, τη δωρεά του Θεού, ποιός είναι αυτός που σου ζητά να πιεί νερό, εσύ θα του ζητούσες και θα σου έδινε ζωντανό νερό. Ο Κύριος επιβεβαίωσε ότι αν γνώριζε θα γινόταν μέτοχος πραγματικά ζωντανού νερού, όπως έπραξε και απόλαυσε αργότερα όταν το έμαθε, ενώ το συνέδριο των Ιουδαίων που έμαθαν σαφώς, έπειτα εσταύρωσαν τον Κύριο της δόξης. Δωρεά του Θεού είναι, επειδή θεωρεί αγαπητούς όλους ακόμα και τους μισητούς από του Ιουδαίους εθνικούς και προσφέρει τον εαυτό του και καθιστά τους πιστούς σκευή δεκτικά της Θεότητός του.

Η Σαμαρείτιδα δεν κατάλαβε το μεγαλείο του ζωντανού νερού, απορεί που θα βρεί νερό χωρίς κουβά σε ένα βαθύ πηγάδι. Έπειτα επιχειρεί να τον συγκρίνει με τον Ιακώβ, που τον αποκαλεί πατέρα, εξυμνώντας το γένος από το τόπο και εξαίρει το νερό με τη σκέψη ότι δεν μπορεί να βρεθεί καλύτερο. Όταν όμως άκουσε ότι το «νερό που θα σου δώσω» θα γίνει πηγή που τρέχει προς αιώνια ζωή, άφησε λόγο ψυχής που ποθεί και οδηγείται προς τη πίστη και ζήτησε να το λάβει για να μη ξαναδιψήσει. Ο Κύριος θέλοντας να αποκαλύπτεται λίγο λίγο, της λέγει να φωνάξει τον άνδρα της, γνωρίζοντάς της πόσους άνδρες είχε και αυτόν που έχει τώρα δεν είναι δικός της. Εκείνη όμως δεν στενοχωρείται από τον έλεγχο, αλλά αμέσως καταλαβαίνει ότι ο Κύριος είναι προφήτης και του ζητά εξηγήσεις σε ψηλά ζητήματα.

Βλέπετε πόση είναι η μακροθυμία και η φιλομάθεια αυτής της γυναίκας; Πόση συλλογή και γνώση είχε στη διάνοιά της, πόση γνώση της θεόπνευστης Γραφής; Και αμέσως τον ρωτά που πρέπει να λατρεύεται σωστά ο Θεός, εδώ σ' αυτό το τόπο ή στα Ιεροσόλυμα; Και τότε παίρνει τη απάντηση, ότι έρχεται η ώρα οπότε ούτε στο όρος αυτό ούτε στα Ιεροσόλυμα θα προσκυνήτε τον Πατέρα. Της γνωρίζει μάλιστα ότι η σωτηρία είναι από τους Ιουδαίους, δεν είπε θα είναι, στο μέλλον, γιατί ήταν αυτός ο ίδιος. Έρχεται ώρα και είναι τώρα που οι αληθινοί προσκυνητές θα προσκυνούν το Πατέρα κατα Πνεύμα και αλήθεια. Γιατί ο ύψιστος και προσκυνητός Πατέρας, είναι Πατέρας αυτοαληθείας, δηλαδή του μονογενούς Υιού και έχει Πνεύμα αληθείας, το Πνεύμα το άγιο και αυτοί που τον προσκυνούν, το πράττουν έτσι διότι ενεργούνται δι' αυτών. Ο Κύριος απομακρύνει κάθε σωματική έννοια τόπο και προσκύνηση, λέγοντας: «Πνεύμα ο Θεός και αυτοί που τον προσκυνούν πρέπει να τον προσκυνούν κατα Πνεύμα και αλήθεια». Ως πνεύμα που είναι ο Θεός είναι ασώματος, το δε ασώματο δεν ευρίσκεται σε τόπο ούτε περιγράφεται με τοπικά όρια. Ως ασώματος ο Θεός δεν είναι πουθενά, ως Θεός δε είναι παντού, ως συνέχων και περιέχων το πάν.

Παντού είναι ο Θεός όχι μόνο εδώ στη γη αλλά και υπεράνω της γης, Πατήρ ασώματος και κατά τον χρόνο και σε τόπο αόριστος. Βέβαια και η ψυχή και ο άγγελος είναι ασώματα, δεν είναι όμως σε τόπο, αλλά δεν είναι και παντού, γιατί δεν συνεχούν το σύμπαν αλλά αυτά έχουν ανάγκη του συνέχοντος. Η Σαμαρείτιδα καθώς άκουσε από το Χριστό αυτά τα εξαισία και θεοπρεπή λόγια, αναπτερωμένη, μνημονεύει τον προσδοκώμενο και ποθούμενο Μεσσία, τον λεγόμενο Χριστό που όταν έρθει θα μας τα διδάξει όλα. Βλέπετε πως ήταν ετοιμότατη για την πίστη; Από που θα γνώριζε τούτο, αν δεν είχε

μελετήσει τα προφητικά βιβλία με πολλή σύνεση; Έτσι προλαβαίνει περί του Χριστού ότι θα διδάξει όλη την αλήθεια. Μόλις την είδε ο Κύριος τόσο θερμή της λέγει απροκάλυπτα: Εγώ είμαι ο Χριστός, που σου μιλώ. Εκείνη γίνεται αμέσως εκλεκτή ευαγγελίστρια και αφήνοντας τη υδρία και το σπίτι της τρέχει και παρασύρει όλους τους Σαμαρείτες προς το Χριστό και αργότερα με τον υπόλοιπο φωτοειδή βίο της (ως Αγία Φωτεινή) σφραγίζει με το μαρτύριο την αγάπη της προς τον Κύριο.

(Απόσπασμα ομιλίας του Αγίου Γρηγορίου Παλαμά)

Σύναξη πάντων των εν Αγίοις Πατέρων ημών Αρχιεπισκόπων και Πατριαρχών Κωνσταντινουπόλεως

Την Κυριακή της Σαμαρείτιδος, κατ' έτος, τελείται εν τω Οικουμενικώ Πατριαρχείω η εορτή της «συνάξεως» επί τη ιερά μνήμη «πάντων των εν Αγίοις Πατέρων ημών Αρχιεπισκόπων και Πατριαρχών Κωνσταντινουπόλεως». Το πρώτον η εορτή αυτή εθεσπίσθη προτάσει του νυν ευκλεώς Πατριαρχούντος Αυθέντου και Δεσπότου ημών κ.κ. Βαρθολομαίου του Α'.

Ούτως η Α.Θ.Π., ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος, άμα τη εκλογή Του εν έτει 1991 μ.Χ., προέτεινεν εις την Ενδημούσαν Σύνοδον κατά την συνεδρίαν της 24ης Οκτωβρίου 1991 μ.Χ. την θέσπισιν κοινής εορτής πάντων των προκατόχων Αυτού Αγίων Πατριαρχών, από του ιδρυτού της Βυζαντίδος Εκκλησίας, Πρωτοκλήτου Ανδρέου, και του υπ' αυτού κατασταθέντος πρώτου επισκόπου αυτής Στάχυος (38 – 54 μ.Χ.) έως και του Οικουμενικού Πατριάρχου Κυρίλλου του ΣΤ' (1813 – 1818 μ.Χ.) απαγχονισθέντος παρά την θύραν της Μητροπόλεως Ανδριανουπόλεως την 18ην Απριλίου 1821 μ.Χ. - «Ούτω θα έχομεν την ευκαιρίαν ίνα επικαλούμεθα την χάριν και την προς Κύριον μεσιτείαν αυτών υπέρ της Μητρός Εκκλησίας και υπέρ ημών αυτών» είπεν ο Πατριάρχης ημών εις εκείνην την συνεδρίαν. Συνοδική δε αποφάσει, κατά την συνεδρίαν της Αγίας και Ιεράς Συνόδου της 19ης Νοεμβρίου 1991 μ.Χ., εθεσπίσθη η εορτή αυτή και έκτοτε εορτάζεται πανηγυρικώς και εκκλησιοπρεπώς εις την καθέδραν του Οικουμενικού Πατριαρχείου και δη δια τελέσεως Πατριαρχικής και Συνοδικής Λειτουργίας, εν τω Πανσέπτω Πατριαρχικώ Ναώ του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου του τροπαιοφόρου. Συνετάγη δε επί τούτω και ιερά ακολουθία, υπό του αιιδίμου υμνογράφου της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, Γερασίμου του Μικραγιαννανίτου, συμπαλλομένη κατά την Κυριακή της Σαμαρείτιδος, μετά της του Πεντηκοσταρίου ακολουθίας, καθά το Τυπικόν της Μεγάλης Εκκλησίας διακελεύει. Ο δε, εκ των μελών της σεβασμίας Ιεραρχίας του Οικουμενικού Θρόνου, Μητροπολίτης Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αρδαμερίου, υπέρτιμος και έξαρχος πάσης Χαλκιδικής, κ. Νικόδημος, εχάρισε εις την Μεγάλην Εκκλησίαν Ιεράν Εικόνα των Αγίων.